

Kreta 24/9-8/10 2009

Inledning:

Syftena med resan var tre. Det var en konferensresa, familjesemester samt skådarresa då tillfällen gavs. Resan gick till Makrigialos på öns sydöstra sida. Denna del av ön är inte så väl representerad i reserapporter och syftet med denna rapport blir därför att delge lite av de skådarlokaler som finns på denna sida av ön. Jag vill också ge tips på lokaler som kan besökas, dels då mindre tid finns tillgängligt men även lokaler som kräver mer tid, kanske till och med mer än en dag. Ytterligare ett syfte med rapporten är att ge en bild av Kretas fågelfauna under hösten som är ganska skild från vårens skådarmöjligheter. I alla fall på den del av ön som jag befann mig på. Då jag själv läste rapporter inför resan så upplevde jag att det saknades rapporter från just denna del av året.

Byn Makrigialos kanske inte är optimal att använda som boende om man endast besöker ön för att skåda fågel. Om man däremot är på familjesemester så är byn optimal som badort. Detta trots att restiden från flygplatsen i Heraklion är drygt två timmar inklusive paus. Vägarna är dock relativt bra utbyggda och det verkar som om de kontinuerligt förbättrar de större vägarna på öns östra del. Tillgängligheten till resten av ön är ändå helt ok om man hyr bil ett par dagar. Till Lassithiplatån får man kanske räkna en restid på ca två timmar med en del stop på vägen. Rådet är kanske att ta en övernattningsäven mitt på ön om tid och möjlighet finns för att även hinna med fler lokaler. Vägarna till och från byn ger även goda möjligheter att följa kustremsan på öns södra sida. Man kan tillägga att man som turist kan ha det rätt lugnt och inte jagas av försäljare och inkastare till diverse restauranger. Byn har fortfarande en rätt så cool inställning till oss turister.

Makrigialos by med det egna Vinghotellet till höger.

Lokaler jag besökte:

Makrigialos samhälle med omnejd:

Här finns bl a en flodbädd med ett mindre delta som under vår och sommar har rikt fågelliv. Deltat ligger strax utanför byn i östlig riktning. Följ vägen ut ur byn och ta i första korsningen höger mot havet. Från klipporna längs stranden har man även utsikt över en stor del av havsremsan. Vandring längs stranden österut ger såväl tättingar som en del havsfågel. I snåren gömmer sig såväl törnskator som de ”skulkiga” sammetshattorna. En kort vandring upp mot bergen ger utomordentliga möjligheter för spaning av rovfågel. En mycket bra plats för rovspaning är längs vägen upp emot bergsbyn Pefki. Några hundra meter efter de sista husen i Makrigialos by ligger ett solskydd längst ut i en skarp kurva. Platsen ger härlig utsikt över Makrigialos, nedanliggande stränder samt bergen intill. Rovfågel var i rörelse stor del av dagen. Spana såväl nedåt byn som mot bergen i öst. Här är det läge för tub om den är med. Inne i byn finns gott om duvor och finkar, men håll gärna blicken uppåt då rovfågel även kommer ned mot stranden.

Sitia:

Stad på öns nordöstra sida. Stadens strandpromenad kan ge såväl vitfågel som kungsfiskare och stadsfågel som finkar samt duvor. Från byn kommer man snabbt, med bil, upp i bergen där rovfågarna ligger och svävar på termiken.

Vai:

Enligt uppgift den enda ”naturliga” palmstranden på ön. Ligger längst ut på öns nordöstra hörn. Vägen till stranden samt området intill ger möjlighet till såväl rovfågel som tofslärka, svalor, blåtrast, sammetshatta, törnskator, finkar mm. Spana gärna ut över havet när du kommer dit. Liror kan enligt uppgift glida förbi.

Lassithiplatån samt vägarna dit:

En fantastisk lokal några mil sydost om Heraklion. Ligger relativt centralt på ön. Platån är tillgänglig såväl från öns östra som västra sida. Fantastisk för många arter, såväl rovfågel som tättingar. Det som slår en vid den första anblicken är den bördiga marken som helt plötsligt öppnar upp sig då man når platån. Detta är helt annorlunda jämfört med den lite karja biotopen på väg upp mot platån. Vägen dit är inte något för den som inte gillar höjder men erbjuder även den fina skådmöjlighet.

Lassithiplatåns bördiga marker drygt 1500m över havet.

Dag för dag:

24/9

Redan på ankomstdagen siktades fågel, bl a utanför flygplatsen i Heraklion samt från bussen under transfern. En pilgrimsfalk gjorde några svängar intill vägen samt flera stora rovor, troligen gamar, siktades på långt avstånd.

25/9

En promenad intill hotellet som ligger i samhällets östra del gav bl a sammetshättan, turkduva, tamduva, tofslärka, buskskvätta, kungsfiskare och duvhök. En klippa vid havet intill hotellet blev målet för flera promenader under resan. Därifrån kunde man även spana utöver havet efter vitfågel och annat av havets läckerheter.

26/9

Tog en morgonpromenad mot ån som mynnar i havet med ett mindre delta. Tyvärr var flodbanken i stort sett helt uttorkad så här års men de små pölar som fanns gav ändå lite bördighet i närområdet och fåglar samlades här. För att komma hit så följer man vägen ut ur samhället åt öster. Vid första korsningen håller man höger och kommer så ut mot havet. I korsningen hörde jag biätare och vände mig om för att få se nio biätare dra förbi i riktning mot bergen. På plats såg jag bl a turkduva, hussvala, rostgumpssvala (1), ladusvala, ormvråk, sammetshättan, tofslärka, gulärta som letade föda på marken, buskskvätta, gråsparv, turturduva (1), fiskmås. Kvällen ägnades åt en promenad till favoritklippan intill hotellet och blåstrast, sädesärta, sammetshättan, talgoxe, gråsparv och någon enstaka spansk sparv mm siktades.

Den allmänna sammetshättan är lite svårgraferad då den gärna "skulkar" i diverse låglänta risbuskar.

27/9

Återigen gick jag till stranden intill floddeltat öster om samhället. På vägen siktades bl a kråka. Väl nere på stranden intill deltat sågs större strandpipare i vinterdräkt, törnskator, gulärter, turkduvor mm.

28/9

Från hotellet så gick jag vägen upp emot byn Pefki. På vägen upp så stannade jag till bland olivlundarna och lyssnade till tofslärkorna. Ängspiplärka, turkduva, sammetshättan mm siktades. En biätare kom relativt nära och tittade till vem som var ute och gick. Koltrast, blåstrast, kråka, ormvråk, ladusvala, tamduva och stare rörde sig i området ovan husen på väg upp mot bergen. Även grönfink och grönsiska flög över.

29/9

Vi hyrde bil tre dagar och den första dagen med bil ägnades åt att åka till Vai och Sitia på norra delen av ön. På väg till Vai siktades såväl korp som rovor, tofslärka, sammetshatta, ladusvala och vit stork. I Vai runtom parkeringsplatsen sågs bl a lövsångare, talgoxe, blåtrast, törnskata samt trädslärka.

I Sitia siktades de ständigt närvarande gråsparvarna och turkduva. I hamnen intill strandpromenaden sågs kungsfiskare och medelhavstrut. På kvällen sågs från hotellets balkong gråhäger, sädesärta, sammetshatta, gråsparv, talgoxe, medelhavstrut samt två blåstrastar som lockade.

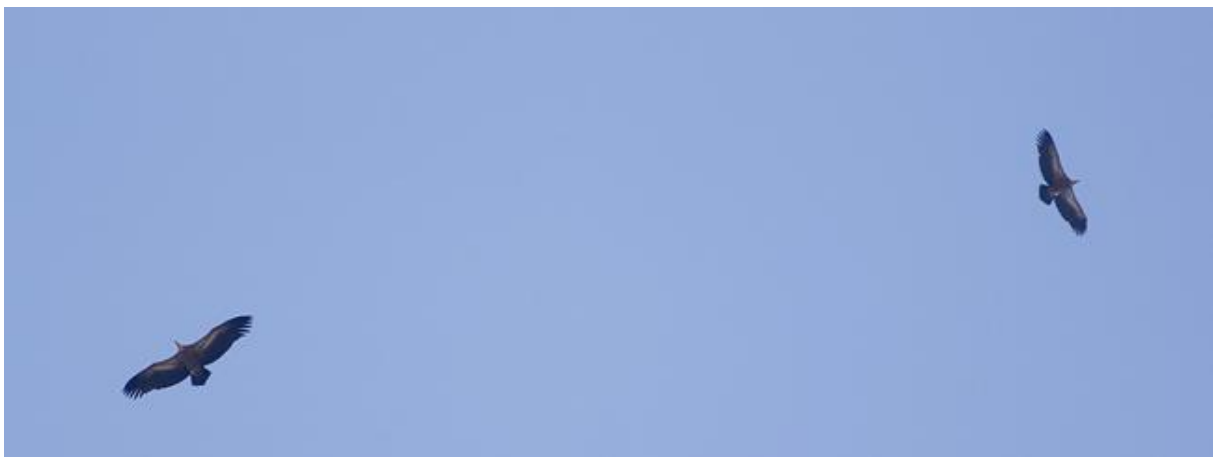

Kungsfiskare i Sitias fiskehamn.

30/9

Dagen ägnades i stort till att skåda. Först gav promenaden till klippan intill hotellet förbiflygande toppskarv, kungsfiskare, gulärta, försärta, tamduva, tofslärka. Vädret var som vanligt härligt med sol på himlen.

Därefter sattes av i riktning mot Lassithiplatån. Första staden som passerades på vägen var Ierapetra. Jag var upprymd på vägen och ville få chansen att på ett bra sätt kunna se gåsgam. Ca 3km utanför staden så såg jag två stora rovor cirkla tillsammans med ett par mindre. Bilen gjorde snabbt halt och över mig på ca 100m höjd kom två gåsgamar. Dagen var räddad och vidare det bar mot Lassithiplatån. Längs vägen siktades fler gamar på långt håll denna soliga dag. Strax intill Stalida påbörjade jag min vandring upp längs serpentinvägarna. På väg upp mot platån stannade jag bilen och såg då en ung aftonfalk med nyfångat byte. Här fanns även grönfink och ladusvala. Jag fortsatte så mot och förbi byn Mochos och stannade någon kilometer efter denna. Här fanns en mindre platå som jag sökte av innan den branta stigningen återigen började. På denna platå sågs bl a svarthakad buskskvätta och sammetshatta. En eleonorafalk såg på långt avstånd och sammanlagt 14 gåsgamar siktades här. Vid ett tillfälle hade jag nio i handkikarfältet samtidigt. Detta var en mycket trevlig plats att skåda ifrån på väg upp mot Lassithiplatån. Har man tid så tycker jag att man kan stanna här en stund.

Två gåsgamar som cirkulerade över bilen på vägen mot Lassithiplatån.

Därefter påbörjades stigningen på allvar mot platån. På vägen upp längs serpentinvägen passerar man fina utkiksplatser för rovspan och någon enstaka by. Väl uppe på platån häpnar man över den härliga natur som finns här. Bördig brukad jord ger upphov till en trevlig fågelfauna. Bäst här är att man åker motsols runt platån. En väg går varvet runt och man kan komma till och från platån i nord och östlig riktning. Ett tips är att ägna minst en heldag på platån och vandra kring bland jordbruksmarken i jakt på fåglar. Lamngam kan ses här och då kanske säkrast från Psychrogrottan. Tyvärr hann jag inte med det denna dag. Uppe på platåns västra sida siktades svarthakad buskskvätta, häcksparv, steglits i massor, ormvråk, tornfalk, korp, koltrast, gråsparv, kornsparv mm.

Jag åkte så vidare till den södra delen där bebyggelsen är större och även äppelodlingarna gör sig påminda. En del hämpling och bofink sågs i dessa områden. Jag lämnade så platån via vägen i öster via Agios Konstantinos. När man så passerat Messa Lassithi så börjar klättringen nedåt igen. Även här kan man spana efter rovor i dalen på väg ned. Längs den smala vägen finns en del parkeringar att stanna på. Tänk på att inte stanna var som helst i och med att trafiken går snabbt trots serpentinvägarna.

1/10

En promenad i anslutning till Makrigialos nordöstra delar gav först grå flugsnappare, blåtrast, koltrast, överflygande grönsiska, överflygande grönfink, ladusvala, några rostgumpsvalor, en cirklande ung balkanhök, en stenskvätta, ett gäng tofslärkor, ett tornfalkspar som jagade mat och helt plötsligt sågs en adult dvärgörn som cirklade vid närmaste bergskammen.

Vid lunchtid drog jag upp i bergen intill bergsbyn Pefki norr om Makrigialos. Där flög många ladusvalor och rostgumpsvalor i sin jakt på insekter. Törnskata, steglits, grönfink mm sågs. Resan fortsatte längs en smal väg runt berget och ned i dalen intill Stavrochori. Upp mot bergen i norr syntes två gåsgamar cirkla högt uppe bland molnen. Detta visar att gamarna även finns långt i öster på ön.

På sena eftermiddagen återvände jag till vägen som leder till Pefki. Nästan uppe vid byn stannade jag och spanade rovfågel. Tornfalkar syntes jaga i eftermiddagssolen och helt plötsligt dyker några mindre örnar upp. Det visade sig vara två dvärgörnar i ljus fas och en adult ormörn. Dessa tre låg i samma skruv ett tag innan de försvann västerut nedåt dalen. Även korpar visade sig fint i solen.

En av dvärgörnarna tillsammans med ormörnen.

4/10

Spaning från utkikspunkten på vägen mot Pefki. Vilken fantastisk rovspanslokal! Över mig flög gång på gång eleonorafalkar. Ibland svepte de förbi på bara ca 20m. De visade på härlig manövreringsförmåga. Även tornfalkar flög framför mig över Makrigialos norra delar. Avslutningen på spaningen blev magnifik. Långt borta i öster kom några rovor högt uppe glidande emot mig. Det visade sig vara två ormörnar. En ung och en gammal. Tillsammans med dem låg en dvärgörn av mörk fas. När de passerade mig några hundra meter bort så anslöt så en dvärgörn av ljus fas. Kunde det mesta av mitt skådande för denna resa sluta bättre? Kanske då när jag på min promenad ned avtackades av en närgången eleonora som inte verkade bry sig om min närvaro. Även ormvråkar, tamduvor och ladusvalor visade sig från sina bästa sidor.

8/10

På vägen tillbaka mot flygplatsen på hemresedagen tvingades bussen ta en omväg pga vägbygge intill staden Agios Nikolaos. Från bussen siktades då klippduva. Rent generellt sågs en hel del fågel längs vägen. En del stopp rekommenderas därför.

Reserter:

1. **Gulnäbbad lira** *Calonectris diomedea* Två flög över vattnet utanför hotellet 6/10.
2. **Toppskarv** *Phalacrocorax aristotelis* Flög förbi utanför favoritklippan intill hotellet 30/9.
3. **Gråhäger** *Ardea cinerea* En fågel sågs flyga förbi utanför hotellet vid några tillfällen bl a mot kvällen 29/9.
4. **Vit stork** *Ciconia ciconia* På vägen mot Vai 28/9. Lyfte från marken och tog höjd.
5. **Gåsgam** *Gyps fulvus* Flera på ön, sågs från bussen ankomstdagen, nära Lassithiplatån, vid densamma, norr om Ierapetra och norr om Makrigialos by.
6. **Ormörn** *Circaetus gallicus* Tre individer sedda intill Makrigialos.
7. **Dvärgörn** *Aquila pennata* Ett ex (ljus fas, adult fågel) sedd i Makrigialos norra del mot bergen. Två ex (ljus fas adulta fåglar) uppe i bergen nära Pefki. Två ex (ett ex ljus fas, adult fågel och ett ex mörk fas) på vägen mot Pefki alldeles norr om byn från utsiktsplats.
8. **Ormvråk** *Buteo buteo* Relativt vanlig både nere vid havet och uppe i bergen.
9. **Balkanhök** *Accipiter brevipes* Patrullerande öster om byn 1/10.
10. **Tornfalk** *Falco tinnunculus* Relativt allmän. Sedd både nära havet som uppe mot bergen. Jagade över den låglänta vegetationen som finns i bergen.
11. **Aftonfalk** *Falco vespertinus* Sedd på vägen mot byn Mochos. Strax norr om.
12. **Eleonorafalk** *Falco eleonora* Sedd 30/9 intill byn Mochos. Sedd i bergen intill Makrigialos. Där kunde flera olika individer ses vid flera olika tillfällen. Frekvent jagande över bergsslutningarna. Ganska orädd och kom ibland mycket nära ~ 20m från undertecknad.
13. **Pilgrimsfalk** *Falco peregrinus* En några km från Heraklion nära vägen mot Agios Nikolaos 24/9.
14. **Större strandpipare** *Charadrius hiaticula* Två individer sedda längs stranden intill det uttorkade delat öster om byn 27/9. En sedd längs stranden direkt öster om byn 27/9. Två sedda längs stranden väster om byn Koutsouras.
15. **Fiskmås** *Larus canus* Sågs ute vid havet intill Makrigialos.
16. **Medelhavstrut** *Larus michahellis* Vid Sitia samt i havet utanför hotellet.
17. **Klippduva** *Columba livia* Sedda vid klippa på vägen mellan Heraklion och Agios Nikolaos på hemresedagen 8/10.
18. **Tamduva** *Columba livia* Sedda i byn Makrigialos samt ute på favoritklippan intill hotellet.

19. **Turkduva** *Streptopelia decaocto* Allmän. Sedd på flera platser. Bl a intill hotellet och även i Sitia.
20. **Turturduva** *Streptopelia turtur* Sågs vid ett tillfälle intill det uttorkade delat öster om Makrigialos.
21. **Kungsfiskare** *Alcedo atthis* Sedd intill favoritklippan vid hotellet samt i hamnen i Sitia.
22. **Biätare** *Merops apiaster* Nio förbiflygande öster om byn 26/8 samt en sedd norr om byn 28/8.
22. **Tofslärka** *Galerida cristata* Tämmligen allmän. Relativt skygg i beteendet. Vanlig i olika biotoper, både torra ytor som mindre skogspartier.
23. **Trädlärika** *Lullula arborea* Sedd på vägen mellan Sitia och Vai 28/9. Även hörd vid masten innan första nedstigningen från Lassithiplatån på dess östra sida 30/9.
24. **Backsvala** *Riparia riparia* Sedd intill det uttorkade delat öster om Makrigialos och uppe i bergen ovan hotellet.
25. **Ladusvala** *Hirundo rustica* Mycket vanlig. Kom i stora flockar och födosökte gärna på låg höjd.
26. **Rostgumpsvala** *Cecropis daurica* Observationer vid ett flertal tillfällen i och omkring Makrigialos. Gärna i blandflock med ladusvalor.
27. **Ängsbiplärka** *Anthus pratensis* Sedd norr om byn i olivodlingarna.
28. **Sädesärila** *Motacilla alba alba* Observationer intill byn bl a på favoritklippan intill havet.
29. **Gulärila** *Motacilla flava flava* Vid det uttorkade floddeltat öster om byn samt vid ”favoritklippan” intill hotellet.
30. **Forsärila** *Motacilla cinerea* En individ sedd (hona), vid klippan intill hotellet 30/9.
31. **Stenskvätta** *Oenanthe oenanthe* Ett exemplar sedd i Makrigialos östra del 1/10.
32. **Buskskvätta** *Saxicola rubetra* Sågs bl a intill Makrigialos, vid tillfälle nära favoritklippan.
33. **Svarthakad buskskvätta** *Saxicola torquatus rubicola* Sedd på väg mot och uppe på Lassithiplatån 30/9.
34. **Koltrast** *Turdus merula* Relativt vanlig fågel. Påträffades på flera ställen på ön. Dock tämligen försiktig i sitt beteende.
35. **Blåtrast** *Monticola solitarius* Sågs och hördes ett flertal gånger i anslutning till byn och vid Vai.
36. **Sammethätta** *Sylvia melanocephala* Mycket vanligt i stort sett överallt. Fanns i de flesta vegetationer och de flesta altituder. Dock avtog de på så pass hög höjd som Lassithiplatån.
37. **Sävsångare** *Acrocephalus schoenobaenus* Flög in i hotellets matsal och kraschade mot fönstret. Som tur var såg jag detta och hämtade fågeln som slocknade tillfälligt. Efter en kortare stunds återhämtande så kunde den släppas och den flög iväg.
38. **Cettisångare** *Cettia cetti* Sågs endast vid ett tillfälle i anslutning till Makrigialos samhälle. Svår att få på foto. Ville inte alls medverka. Ska enligt uppgift vara talrik men undertecknad såg/hörde endast en individ.
39. **Lövsångare** *Phylloscopus trochilus* Sedd såväl intill hotellet som vid Vai.
40. **Grå flugsnappare** *Muscicapa striata* Sågs ett antal gånger i olika miljöer.
41. **Talgoxe** *Parus major* Relativt vanlig både i olivodlingar och inne i samhällen.
42. **Törnskata** *Lanius collurio* Sågs såväl intill det uttorkade delat öster om Makrigialos som uppe i bergen nära Pefki. Även sedd intill Lassithiplatån.
43. **Kråka** *Corvus cornix* Vanlig fågel. Verkade föredra lite mer kuperad terräng.
44. **Korp** *Corvus corax* Sedd och hörd intill Lassithiplatån 30/9 och återkommande i bergen norr om Makrigialos under perioden.
45. **Stare** *Sturnus vulgaris* I Makrigialos norra del längs vägen upp mot bergen.
46. **Gråsparv** *Passer domesticus* Mycket vanlig. På kvällarna ”svärmar” de högljutt.
47. **Italiensk sparv** *Passer italiae* Några sedda intill klippan vid hotellet.

48. **Spansk sparv** *Passer hispaniolensis* På vägen ut mot favoritklippan 26/9, minst en hanne med ett gäng honor, gråsparv eller spanska sparvar.
49. **Bofink** *Fringilla coelebs* Utanför byn Agios Konstantinos på väg från Lassithiplatån.
50. **Hämpling** *Carduelis cannabina* Sågs vid ett par tillfällen på Lassithiplatån 30/9.
51. **Steglits** *Carduelis carduelis* Mycket vanlig. Sågs såväl intill hotellet, utanför samhället, ned mot vegetation intill stränder som uppe på Lassithiplatån. Verkade mycket talrik uppe på just denna.
52. **Grönfink** *Chloris chloris* Ganska vanlig. Överflygande i såväl låglänta som mer höglänta miljöer. Dels i området intill hotellet och vid Lassithiplatåns östra sida samt vägen ned därifrån.
53. **Grönsiska** *Carduelis spinus* Sågs och hördes flera gånger i mindre flockar intill hotellet under promenader mot bergen.
54. **Gulspurv** *Emberiza citrinella* Uppe vid Lassithiplatån.
55. **Häckspurv** *Emberiza cirrus* Två ex sågs på Lassithiplatåns västra sida 30/9.
56. **Kornspurv** *Miliaria calandra* En individ sågs och hördes på Lassithiplatåns västra sida 30/9.